

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна
академія
Факультет початкової освіти та філології
Кафедра іноземних мов

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ
VI НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

7 травня 2026 року

м. Хмельницький

УДК 378.147:80/.81'272(062)

С 91

*Друкується за рішенням вченої ради
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 6 від 27 травня 2026 р.)*

С 91 Сучасні проблеми філології та методології викладання в умовах євроінтеграції: матеріали VI Науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. (Хмельницький, 7 травня, 2026 р.) [Електронне видання]. Хмельницький : ХГПА, 2026. 349 с.

Редакційна колегія: *Голова – Шоробура І. М.,* ректор ХГПА, заслужений діяч науки і техніки України, дійсний член Академії наук вищої школи України, д.пед.н., професор; *заступник голови – Галус О. М.,* проректор з наукової роботи ХГПА, дійсний член Української академії акмеологічних наук, д.пед.н., професор; *члени редколегії – Дарманська І. М.,* декан факультету початкової освіти та філології ХГПА, д.пед.н., доцент кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи; *Северіна Т. М.,* в. о. завідувача кафедри іноземних мов, к.пед.н., доцент кафедри іноземних мов ХГПА; к.пед.н.; *Гандабура О. В.,* доцент кафедри іноземних мов ХГПА, к.пед.н.; *відповідальний редактор – Закреницька Л. А.,* доцент кафедри іноземних мов, к.філ.н. ХГПА.

Рецензенти:

Кришук В. Л., кандидат філологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Нагорний Я. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мовознавства Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2026

© Автори статей, 2026

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Vornyk Sofiia, Nahorna Olha. Ukrainian language interference in English language acquisition: typical errors of Ukrainian university students.	73
Гаврилюк Дарина, Федорова Олеся. Штучний інтелект та ші чат-боти: розмежування понять у контексті освітніх технологій.	79
Гандабура Оксана. Fluid learning: методика без меж у викладанні англійської мови.	84
Zakrenytska Liudmyla. Integrating Simulation- and Case-Based Learning for Communicative Excellence in ESP.	89
Zakharova Daria, Severina Tetiana. The relationship between learner self-confidence and affective filter reduction teaching strategies in ELT methodology.	94
Kit Anastasiia, Handabura Oksana. Strategies for managing students' attention and behavior in a foreign language lesson.	99
Korol Daria, Hlushok Ludmyla, Fedorova Olesia. Peculiarities of formation of foreign language listening comprehension using video materials.	103
Мартинов Микола, Матковська Марія. Використання візуальних матеріалів для стимулювання монологічного мовлення (на прикладі теми «the world of arts» в 10 класі).	108
Наталія Подзерей, Людмила Закреницька. Інтерактивні методи навчання як засіб підвищення мотивації учнів зсо до вивчення англійської мови.	113
Severina Tetiana. Teaching strategies for implementing a «safe space» paradigms in technology-enhanced language learning.	118
Соколова Єва, Гандабура Оксана. Використання проблемно-орієнтованих завдань як засобу формування комунікативної компетентності учнів старшої школи.	123
Сусловський Олександр, Северіна Тетяна. Застосування технологій ситуативного моделювання у формуванні іншомовної лексичної компетентності в діалогічному мовленні учнів старших класів.	127
Хапава Єкатеріна, Швидка Людмила. Сучасні підходи до навчання	133

Юлія Ніколаснко,
доцент кафедри германської філології та перекладу
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

Сучасна вища освіта функціонує в умовах підвищеного рівня невизначеності, інформаційного перевантаження та психоемоційного напруження. Особливо це стосується студентів-філологів, професійна підготовка яких передбачає оволодіння складними когнітивними та комунікативними навичками. Перекладацька діяльність, як складова фахової підготовки, вимагає високого рівня відповідальності, швидкості мислення та точності, що значно підвищує рівень стресу.

Актуальність проблеми зростає в умовах соціальних трансформацій, зокрема воєнного стану та переходу до дистанційних форм навчання, які негативно впливають на психоемоційний стан студентів. У таких умовах формування стресостійкості стає необхідною передумовою не лише успішного навчання, але й збереження психічного здоров'я та професійної ефективності.

Проблема стресостійкості є предметом міждисциплінарних досліджень у психології, педагогіці та соціології. Стресостійкість розглядається як здатність особистості ефективно функціонувати в умовах стресу та адаптуватися до змін середовища. Як зазначає Л. М. Потапюк, стресостійкість – це сукупність особистих якостей, що дають можливість студентам переживати значні інтелектуальні, вольові й емоційні навантаження без особливих шкідливих наслідків для діяльності та здоров'я; індивідуальна реакція студентів, яка визначається їх суб'єктивною оцінкою загрози та своїх ресурсів для подолання цієї небезпеки [3, с. 38]. Дослідження показують, що

студентська молодь є вразливою до впливу стресових факторів, особливо в умовах соціальних криз. Встановлено, що рівень стресостійкості залежить від індивідуально-психологічних характеристик, зокрема рівня тривожності, самооцінки та мотивації.

Перекладацька діяльність є складним когнітивним і комунікативним процесом, що супроводжується значним рівнем психоемоційного напруження та, відповідно, може виступати джерелом стресу. Особливо стресовим є синхронний переклад. На думку Д. Жилия, синхронний перекладач у процесі виконання професійної діяльності функціонує майже на межі когнітивних можливостей, тому будь-яке незначне ускладнення може призвести до помилок [5]. Саме це твердження і стало підґрунтям для подальшого метафоричного пояснення: перекладач подібний до канатоходця, який утримує рівновагу на межі можливостей, де навіть незначне «відхилення» (додаткове когнітивне навантаження) може призвести до втрати контролю і, як наслідок, погіршення якості перекладу. Ця «гіпотеза ходіння по канату» має вирішальне значення для пояснення високої частоти помилок та пропусків, які можна спостерігати в усному синхронному перекладі навіть тоді, коли в мовленні-оригіналі немає значних технічних чи інших труднощів [5].

Крім когнітивного навантаження, чинниками стресу у синхронному перекладі є часове обмеження, коли рішення щодо лексичного вибору та синтаксичної структури цільового тексту мають бути прийняті за лічені секунди, а етап редагування відсутній; багатозадачність; лінійні обмеження, коли перекладач отримує лише фрагменти інформації і не має доступу до попередніх сегментів. До того ж синхронний переклад пов'язаний з високим ризиком виникнення розбіжностей у комунікації, що зумовлено зовнішнім джерелом повідомлення та особливостями розміщення аудиторії. Важливим є і той факт, що у конференційному середовищі перекладачі мають справу з високоспеціалізованим дискурсом, у якому і доповідачі, і аудиторія є

експертами на відміну від перекладача, навіть за умови його чи її найкращої попередньої підготовки. З огляду на вищезазначене синхронний переклад вважається одним із найбільш стресових видів професійної діяльності.

Чинники стресу в усному перекладі можна розподілити за такими категоріями: 1) когнітивні (швидкий темп мовлення доповідача, складність теми, насиченість термінологією, фразеологізмами, сленгом, акценти, діалекти); 2) психологічні та емоційні (страх помилки, висока відповідальність, емоційно насичений контент, зокрема переклад під час війни чи інших критичних ситуацій); 3) фізіологічні та технічні (неналежний фізичний стан перекладача, зокрема через втому чи недосипання, та невідповідне робоче середовище, як-от шум, проблеми з обладнанням, несумісність з колегою по кабінці); 4) організаційні (неналежна організація заходу, зокрема відсутність чіткого сценарію, перерв, зміни до регламенту в останній момент, а також погана взаємодія з колегами, що може проявлятися у критиці чи виправленнях) [1, с. 121].

Письмовий переклад традиційно вважається менш стресовим, ніж усний. Проте, письмові перекладачі також зазнають впливу стресу у своїй професійній діяльності, зокрема через погане ставлення з боку агенцій та клієнтів, проблеми з оплатою та самозайнятістю, невпевненістю у майбутньому та жорсткі дедлайни [4, с. 110].

З огляду на вищезазначене стресостійкість можна розглядати як складник фахової компетентності перекладача та вагомий чинник успішної професійної діяльності. А враховуючи той факт, що стійкість до стресу не є вродженою якістю, а формується в процесі соціалізації та навчання, формування стресостійкості має бути частиною професійної підготовки студентів-філологів у ЗВО.

Успішне формування стресостійкості майбутніх перекладачів можливе за умови практико-орієнтованого підходу у навчанні перекладу, коли моделювання реальних професійних ситуацій дозволяє студентам

адаптуватися до стресових умов діяльності. Ефективним є застосування інтерактивних методів навчання, зокрема групової роботи, рольових ігор, кейс-методів. Важливу роль відіграє формування умінь і навичок рефлексії за допомогою таких методик, як ведення щоденників самоспостереження, рефлексивних журналів, написання рефлексивних есе, створення власного перекладацького портфоліо та розробка індивідуального плану саморозвитку у перекладацькій діяльності [3]. Корисними будуть тренінги зі стрес-менеджменту і тайм-менеджменту, вправи на розвиток уваги та концентрації, виконання перекладацьких завдань в умовах обмеженого часу. Важливу роль відіграє підтримка з боку викладача та позитивний психологічний клімат у процесі навчання перекладу.

Формування стресостійкості студентів-філологів є важливою складовою їхньої професійної підготовки. Перекладацька діяльність створює значні стресові навантаження, однак водночас є ефективним середовищем для розвитку адаптаційних механізмів.

Список використаних джерел

1. Бєлих О. М., Рогач О. О. Чинники стресу при усному перекладі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки.* № 1, 2025. С. 119 – 125.
2. Ніколаєнко Ю.О. Рефлексія як складник фахової компетентності майбутніх перекладачів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія : зб. наук. пр.* Одеса: Гельветика, 2023. Вип. 62, Т. 3. С. 22 – 25.
3. Потапюк Л. М. Особливості формування стресостійкості студентів в умовах російсько-української війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія.* 2023. Вип. 2. С. 34 – 38.
4. Courtney J., Phelan M. Translators' experiences of occupational stress and job satisfaction. *The International Journal of Translation and Interpreting Research.* 11(1). February 2019. Pp 100 – 113.

5. Gile D. Testing the Effort Models' tightrope hypothesis in simultaneous interpreting – a contribution. *HERMES – Journal of Language and Communication in Business*. 23, 1999. Pp 153–172.

Світлана Пірошенко,
доцент кафедри зарубіжної літератури та культурології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ІНТЕГРОВАНА ПЛОЩИНА ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ: СИНТЕЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ ТА ІІІ-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЧНИХ КЕЙСАХ

Нинішня модель викладання літератури трансформується під тиском технологізації, що змушує переосмислювати звичні підходи до аналізу й розуміння художнього твору. Поява генеративного штучного інтелекту радикально трансформує простір взаємодії «читач-текст», перетворюючи пасивне споживання художнього контенту на динамічний процес співтворчості та цифрового дослідження. У цій площині сучасна літературна освіта намагається знайти баланс між традиційним глибоким читанням та доречним впровадженням штучного інтелекту в освітній простір.

Питання цифровізації освіти та впровадження інноваційних технологій висвітлювалися у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Відмітимо, що основні принципи роботи ІІІ ґрунтовно описані в працях західних дослідників, проте їх специфічне застосування саме в літературній освіті почало активно вивчатися лише останні два-три роки. Питання цифровізації гуманітарної освіти досліджувалися і українськими вченими, серед яких назовемо Олександра Костицю, який активно висвітлює питання медіаграмотності та використання ІІІ в гуманітарній освіті, зокрема через призму критичного мислення [3]. Варто наголосити на розробки у практичній площині методистів освітніх платформ, такі як-от «Всеосвіта», «На Урок», які